

YÖNETİŞİM TOPLANTILARI

YER : Ömer Tatil Köyü
TARİH : 14.11.2024
GÜNDEM : Kesedağı
TEMSİLCİ : Pelin SEVEN AKSU

TMMOB MİMARLAR ODASI KUŞADASI TEMSİLCİLİĞİ RAPORU

Kesedağı ya da eski adıyla Kilise Tepe kent merkezinde bulunan hem karasal alana hem de denizel alana hâkim bir konumda bulunmaktadır. Bu özelliği ile hem kıyıda hem de karadan görünen, kentin en önemli parçalarından biridir. Kesedağı hem tepe alanı hem etekleriyle birlikte birçok değere sahiptir. Devlet Ormanı statüsünde olan tepe alanı, doğal miras değeri taşımaktadır. Bünyesinde birçok farklı türde bitki türünü barındırmaktadır. Bulundurduğu bitki örtüsü ve kayalık yapısı özellikli bir kaya peyzajı sunmaktadır. Tepenin kuzey (Güvercinada tarafı) ve batı (Yılancıburnu tarafı) etekleri 3. Derece arkeolojik sit alanı statüsünde olmakla birlikte bu alanlar içerisinde arkeolojik izlere rastlanmaktadır. Tepenin güneyinde ise Cevraki Mezarlık alanı ve yerleşim alanı içerisinde bulunan Sakız Dede Türbesi yer almaktadır. Tepenin doğusunda ise 400 yıllık kent merkezinin ilk yerleşim alanı bulunmaktadır. Tepenin kuzey ve güneydoğu etekleri 1910'lı yılların ortasına kadar yoğunlukla Rum yerleşim alanını oluşturmaktaydı ve Aya Yorgi Katedrali bu alan içerisinde bulunmaktaydı (2/1). 1916 ve 1917 yıllarında meydana gelen bombardıman sonucu buradaki Rum yerleşimi tamamen yok olmuş ve halk arasında Yanıklık olarak adlandırılmıştır. Yerleşim dokusu kaybolmuş olsa da arazinin formundan kaynaklı sokak izleri hala devamlılığını sağlamaktadır.

Tepenin güney batı ve doğu eteklerinde kalan bölge özellikle 1980'li yıllar sonrasında kentin de genişlemesiyle yoğun yapılaşmaya karşı karşıya kalmıştır. Nüfus artışı ve yoğun göçlerle birlikte, tepenin doğu kısmı ise gecekondulaşmaya dönüşmüştür. Bu bölge, sosyoekonomik yapısı geliştirilmesi gerekli bir nüfusuna sahiptir. Merkeze çok yakın bir konumda yer almaktadır. Sosyal ve fiziksel altyapının yetersizliği sağlık, suç ve eğitim eksikliği gibi birçok sorunu beraberinde getirmektedir. 2011 yılında bölgenin olumsuz durumunu değiştirmek amacıyla Let's Colour adlı bir proje gerçekleştirilmiş ve bu bölgede 401 ev gökkuşağı renklerine boyanmıştır.

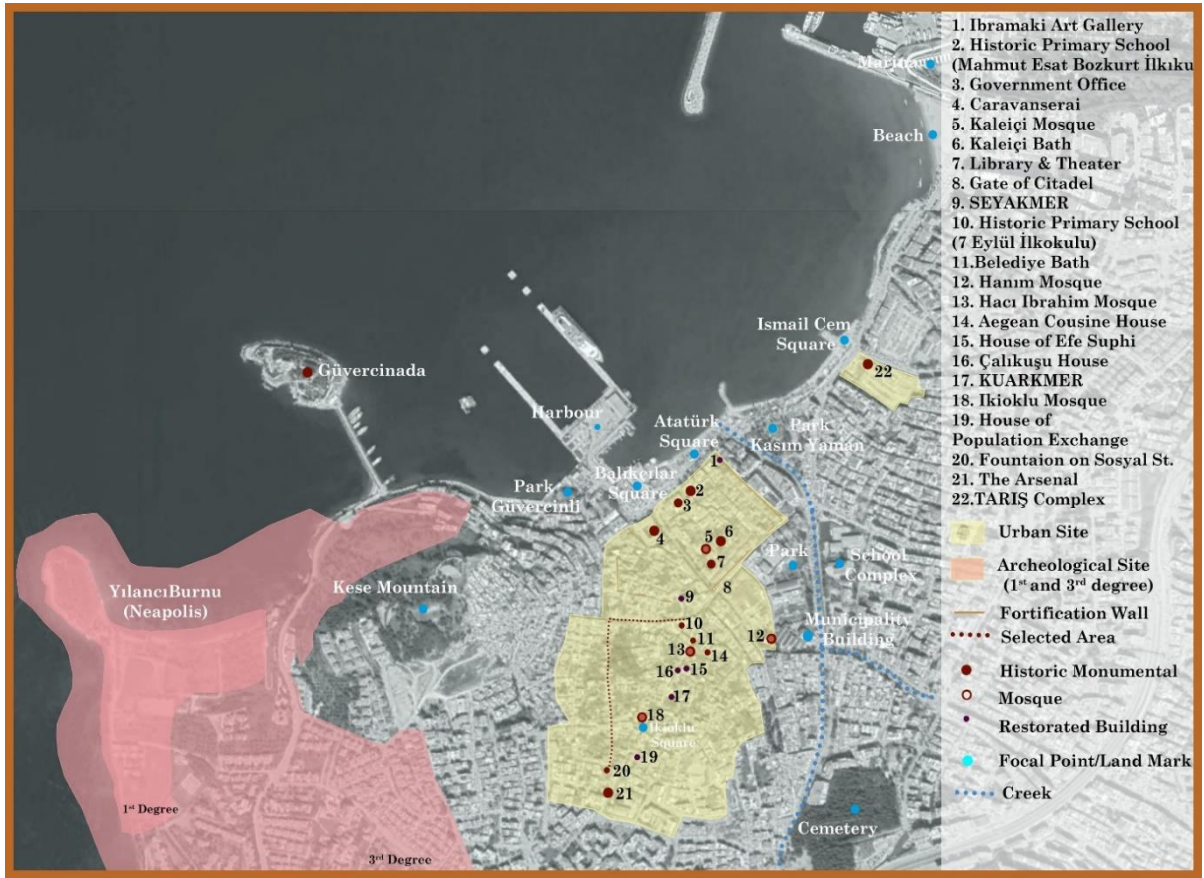

SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

1960'larda turizmin başlamasıyla Kuşadası hızla büyümüş ve gelişmiştir. Belen'e göre, bu gelişmenin en belirgin göstergesi 1960-1980 yılları arasında nüfusun üç katına çıkmasıdır. Turizmin artması, göçü beraberinde getirirken, doğal alanlar ikincil konut yapımı için tahrip edilmiş, şehrin eski yerleşim alanları yeni modern konut bölgelerine kaymıştır. Bu süreçte kentsel ayrışma, eski konut alanlarının ova ve eğimli alanlara yayılmasıyla mekansal olarak da görünür hale gelmiştir. Kaleiçi bölgesindeki eski evlerinde yaşayan yerli halk, turizmle birlikte yeni konut alanlarına taşınırken, ovadaki alan ticari bir merkez, eğimli alan ise zamanla düşük gelirli grupların yerleşim yeri olmuştur. Gecekondu alanları Kese Tepesi'ndeki Hacıfeyzullah ve Dağ mahallelerinde yoğunlaşmış ve özellikle 1990'larda göçle birlikte yapılaşma ve nüfus artışı gözlenmiştir. Eski Yunan yerleşimi olan bu bölge, zamanla Romanların ve farklı etnik grupların yaşam alanı haline gelmiştir. Gravürlere, eski fotoğraflara kentin en önemli parçası olarak göze çarpan Kesedağı günümüzde kentleşme baskısıyla karşı karşıyadır. Eteklerinde çok katlı apartman ve konaklama yapıları, gecekondu alanları, ikincil konut alanları tepeyi baskılamaktadır.

Adres : İkiçeşmelik Mah., Süleyman Demirel Bul., No:31/4 Kuşadası/AYDIN
E-posta : kusadasi@mo.org.tr
Telefon : 0256 612 28 90
Web : <https://kusadasi.izmimod.org.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin : Pelin Seven Aksu
Başkan

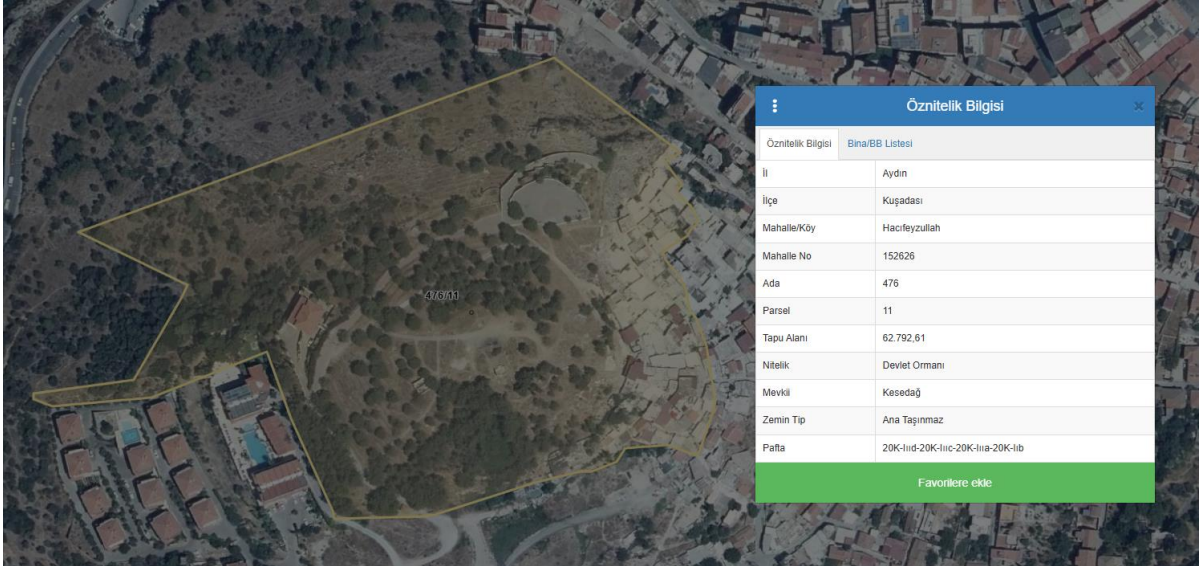
Bu kapsamda Kesedağı;

- Yapılacak tüm planlama çalışmaları dahilinde **“Kesedağı Görünüm Bölgesi”** oluşturulmalı ve tepenin yerleşim alanı, silüeti ve kentsel peyzaja sunduğu katkıları beraber değerlendirilmelidir. Yakın çevresi ve kendi içerisinde barındırdığı arkeolojik, tarihi ve doğal değerlerle bütüncül bir şekilde planlanmalıdır.
- Yapılacak çevre düzenlemeleri minimum düzeyde tutularak özgün dokusuna, kaya peyzajına ve silüetine zarar vermeden yapılmalıdır. Dokuya ve doğal yapısına zarar vermeyecek doğal yapı malzemelerin kullanımı alanın yapısını zenginleştirecektir.
- Güncel yaklaşımlarda gecekondan alanları da bir miras/kültür değeri taşımaktadır ve kendi gelişim tarihini yansıtan farklı mekanlar sunmaktadır. Bu mekanların altyapı yetersizlikleri giderilerek (ki bu alan ne kadar eleştirilse de gelişim sürecinde oluşturmuş olduğu sokak dokusu, yapı ilişkileri bakımında kaya peyzajına uyum sağlamış niteliktedir. Kentsel altyapı eksiklikleri giderilerek kent yaşamına dahil edilebilir duruma evrilebilir.) gecekondan kültürü ve bunun mekânsal oluşumu ile birlikte ele alınmalıdır.

Adres : İkiçeşmelik Mah., Süleyman Demirel Bul., No:31/4 Kuşadası/AYDIN
E-posta : kusadasi@mo.org.tr
Telefon : 0256 612 28 90
Web : <https://kusadasi.izmimod.org.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin : Pelin Seven Aksu
Başkan

- Rekreasyon alanı düzenlemesi bitki örtüsüne uygun bir peyzaj düzenlemesi ile sağlanabilir. Bitki örtüsüne uygun bitkilerle yeşil dokusu zenginleştirilebilir. Kesedağı'nın Güvercin Ada ve Tarihi Kent Merkezi arasında bir yeşil-kültür aksı olarak konumlandırılması; kara ve deniz ulaşımı ile Küçük Menderes Deltası, Dilek Yarımadası Milli Parkı ve antik kentlerle ilişkilendirilebilir.
- Kente hakim konumu sayesinde de kent tarihi ve tanıtımına ilişkin farklı araçlar kullanılarak bilgi aktarımı yapılabilir, barındırdığı değerler bu alan içerisinde bilgilendirme panoları ile anlatılabilir. Bakı terasları ile Yılancıburnu, Güvercinada, Kentsel sit alanı, liman ve kentin diğer parçaları ile ilişkilendirilebilecek mekanlar oluşturulabilir.
- Kesedağı'nın bir kent parkı olarak kente kazandırılması için bir fikir yarışması düzenlenmesi önerilmektedir. Yarışma kapsamında parkın bakım, işletme ve sürdürülebilir yönetim adımları da belirlenebilir.
- Kuşadası'nın çevresel, toplumsal, ekonomik ve yönetsel sorunlarını çözmek için yönetim modeliyle çalışacak bir planlama ajansı olarak kurulması önerilmektedir. Bu kapsamda, Kesedağı Koruma ve Yaşatma Projesi pilot proje olarak değerlendirilebilir.

Adres : İkiçeşmelik Mah., Süleyman Demirel Bul., No:31/4 Kuşadası/AYDIN
E-posta : kusadasi@mo.org.tr
Telefon : 0256 612 28 90
Web : https://kusadasi.izmimod.org.tr/

Ayrıntılı Bilgi İçin : Pelin Seven Aksu
 Başkan

SONUÇ

Kesedağı, Kuşadası'nın kent kimliğine önemli katkılar sağlayan doğal ve tarihi bir miras alanıdır; ancak artan kentleşme ve turizm baskısı nedeniyle tehdit altındadır. Bu alanın korunması, doğal yapısına uyumlu peyzaj düzenlemeleri yapılması, mevcut gecekondu alanlarının altyapı eksikliklerinin giderilerek kente entegrasyonu sağlanması ve tepenin arkeolojik değerlerinin tanıtımı için bilgilendirme alanları oluşturulması gerekmektedir. Kesedağı'nın sürdürülebilir korunması, Kuşadası'nın tarihî ve doğal mirasının gelecek kuşaklara aktarılması açısından kritik öneme sahiptir.

Raporda ele alınan konulara ilişkin önerilerimiz, Kesedağı ve çevresinin sürdürülebilirliği açısından en doğru çözümleri üretmek amacıyla tartışmaya ve tüm paydaşların katkısıyla geliştirilmeye açıktır. Bu kapsamda, temsilcilik olarak üzerimize düşen her türlü katkıyı sağlamaya hazır olduğumuzu tekrar belirtmek isteriz.

Saygılarımızla,

TMMOB MİMARLAR ODASI KUŞADASI TEMSİLCİLİĞİ

Konu ile ilgili raporda belirtilen ve diğer referans kaynaklar;

- Çıkıkcı, S. B. (2023-2024). *Kesedağı Notları*, (Yayımlanmamış Çalışma)
- Belen, N (2005) *20. Yüzyılda Kuşadası Nüfusu ve Kırsal Yaşam: Göç Ve Kentleşme*
- <https://www.endeksa.com/tr/analiz/aydin/kusadasi/>

Adres : İkiçeşmelik Mah., Süleyman Demirel Bul., No:31/4 Kuşadası/AYDIN
E-posta : kusadasi@mo.org.tr
Telefon : 0256 612 28 90
Web : <https://kusadasi.izmimod.org.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin : Pelin Seven Aksu
Başkan